

9. Сучасна українська літературна мова : в 5 кн. Синтаксис / за заг. ред. акад. АН УРСР І. К. Білодіда ; від ред. член-кор. О. С. Мельничук ; АН УРСР ; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наук. думка, 1972. – Кн. 3. – 515 с.

10. Удовиченко Г. М. Словосполучення в сучасній українській літературній мові / Григорій Михайлович Удовиченко ; АН УРСР ; Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні. – К. : Наук. думка, 1968. – 228 с. ; бібл. : с. 213–224.

11. Шмелев Д. Н. Синтаксическая членимость высказывания в современном русском языке / Дмитрий Николаевич Шмелев ; ред. Л. М. Гаврилова ; АН СССР ; Ин-т русского языка. – М. : Наука, 1976. – 152 с.

УДК 811.112.2`255.2

Ларькова Л.Х. (Київ)

## ЛЕКСИКО-СТИЛІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОЇ НІМЕЦЬКОЇ ІНТЕРНЕТ-МОВИ

*Розглядаються лексико-стилістичні та прагматичні особливості сучасного німецькомовного інтернет-форуму. інтернет-форум характеризується як жанровий різновид інтернет-дискурсу, тематично-організований для мовленнєвої реалізації.*

**Ключові слова:** лінгвокогнитивний підхід, Інтернет-комунікація, стилістичні засоби, дискурс-аналіз, прагматичний потенціал.

*Рассматриваются лексико-стилистические и прагматические аспекты современного немецкоязычного интернет-форума. интернет-форум характеризуется как жанровая разновидность интернет-дискурса и является тематически организованным для реализации в речи.*

**Ключевые слова:** лингвокогнитивный подход, Интернет-коммуникация, прагматический потенциал, стилистический аспект, дискурс-анализ.

*This paper deals with the lexical-stylistic and pragmatic-stylistic and pragmatic features of modern German-speaking Internet-Forum.*

*Internet-Forum is characterized as a kind of genre of on-line discourse and is a thematically-organized for speaking implementation.*

**Key words:** Linguistic and cognitive Approach, Internet communications, Program potential stylistic means, discourse analysis.

На сучасному етапі стрімкого розвитку інтернету об'єктом дослідження лінгвістів стають комунікація та інтернет-дискурс. Серед численого кола цих досліджень певна увага надається мовному спілкуванню в медіазасобах, де інтернет розглядається як різновид комп'ютерно-опосередкованої комунікації. Лінгвістичний і корпусно-лінгвістичний аспекти зосереджуються на таких поширених типах текстів, як форуми, чати, електронні листи тощо.

Метою нашого дослідження є вивчення лексико-стилістичних та комунікативно-прагматичних особливостей німецькомовного інтернет-форуму.

Під інтернет-форумами розуміється жанровий різновид інтернет-дискурсу, який є тематично-організованим, відкритим для всіх учасників з метою отримання чи надання поради, обміну досвідом з певної проблеми та спрямованим на спонукання адресата до реалізації дії.

Фундаментальні дослідження інтернет-дискурсу проводяться у кількох напрямках. Так, нетлінгвістика призначена для забезпечення мережі взагалі та інформаційно-пошукової системи зокрема. В теоретичному мовознавстві вивчають різні аспекти інтернет-дискурсу, який прирівнюють до гіпертексту. Досліджується інтернет-дискурс і з позицій комунікативно-прагматичного підходу. Проводиться аналіз успішності спілкування та комунікативні невдачі віртуальної комунікації.

Особливості мовних засобів електронної комунікації подаються в межах лінгвокогнітивного підходу [3]. Аналізується стилістичний аспект інтернет-комунікації, її стильова диференціація, конкуренція норм усного, писемного мовлення, вплив інтернет-мережі на сучасну літературну мову. Слід зауважити, що найменш досліджені німецькомовні інтернет-форуми.

Сучасна лінгвістика спрямована на вивчення різних типів дискурсів як форм здійснення міжсуб'єктивної мовленнєвої взаємодії. Саме лінгвістичний аспект дискурсу, його прагматичний потенціал заслуговують більш детального вивчення. Тому аналіз жанрової специфіки та мовленнєвої організації інтернет-дискурсу в контексті різних мовних спільнот, включно з німецькомовною, стає актуальним.

Лексико-стилістичні, комунікативно-прагматичні особливості німецькомовного інтернет-дискурсу визначаються за їх засобом, місцем, значенням інтернет-форуму як жанру інтернет-комунікації.

Структурні, семантичні, стилістичні, лексичні, прагматичні характеристики німецькомовного інтернет-форуму стають предметом дослідження.

Електронні тексти форумів слугують матеріалом дослідження, а поставленні завдання виконуються методом інтерпретативного аналізу, контекстологічного аналізу, прагмасемантичного аналізу, а також дискурс-аналізу та кількісного аналізу.

Визначення значущих текстових елементів, контекстуально збагачених додатковим емоційним змістом, спирається і на методи лінгвістичного аналізу інтернет-форуму.

Для встановлення емоційного навантаження певних одиниць у тексті інтернет-форумів та аналізу засобів досягнення кращого ефекту вживається метод інтерпретативного аналізу.

З'ясування змісту мовленнєвих актів здійснюється методом контекстологічного аналізу окремих мовних одиниць.

Прагмасемантичний аналіз застосовується при визначенні основних комунікативних стратегій і тактик побудови німецькомовного інтернет-форуму з різної проблематики.

Дискурс-аналіз встановлює структурно-семантичні характеристики гіпертексту у взаємозв'язку з екстралінгвальною особливістю інтернет-комунікації.

Елементи кількісного аналізу залучаються для встановлення частотності використання лексико-стилістичних і прагматичних засобів організації німецькомовного інтернет-дискурсу з певної проблеми.

Мова належить до унікальних явищ життя людини і суспільства. З багатьох функцій мови найголовніша комунікативна функція.

Суть її полягає в тому, що мова використовується як засіб спілкування, як інформаційний зв'язок у суспільстві. Ця функція життєво необхідна і для суспільства, і для мови. Для суспільства вона важлива тим, що за допомогою мови люди обмінюються думками, почуттями, збагачуються досвідом попередніх поколінь, гуртуються для захисту, створюють матеріальні й духовні цінності, дбають про подальший розвиток.

Комунікативна функція для мови стає особливо важливою, оскільки мова, якою не спілкуються, зникає. Там, де зникла мова, суспільство втрачає і увесь свій духовно-культурний світ цінностей, який будувався на ґрунті його мови.

Антропоцентрична парадигма сучасного мовознавства ставить в центр уваги людину як творця мовної та мовленнєвої діяльності [1].

Увагу зосереджено на пошуку того, людина використовує мову як знаряддя спілкування, а також як у мовних одиницях відбито менталітет цієї людини.

Вибір знаково-мовних способів здійснення вербальної комунікації спрямовуючою силою дискурсу і ґрунтується на властивості природних мов мати можливість вибору виражальних засобів, виходячи з асиметричного дуалізму мовного знака [2].

Як підрозділ стилістики, саме лінгвостилістика порівнює загальнонаціональну норму й систему мови з особливими, характерними для різних сфер спілкування підсистемами, що називаються функціональними стилями та вивчає лексичні, граматичні, фонетичні й взагалі мовні засоби з точки зору їх здатності виражати і викликати емоції, додаткові асоціації, оцінку.

Стилістичний ракурс вибору цих засобів зорієнтовано на їх призначення з метою досягнення певних прагматичних результатів.

Лінгвостилістичний аналіз дискурсу сконцентровано на ступені і аналізі впливу різних факторів комунікативно-мовленнєвої діяльності – як безпосереднього ситуативного контексту, так і більш широкого екстралінгвістичного фону – на формування мовних закономірностей.

Отже, комунікація в інтернеті відбувається за допомогою комунікативних сервісів. На головну сторінку пошукового порталу виводять чати, форуми.

На форумах може застосовуватися надзвичайно гнучке розмежування доступу повідомлень: на одних форумах читання і створення нових абсолютно відкритих повідомлень, на інших необхідна попередня реєстрація. Існують також і закриті форуми.

Конкретний форум має свою тематику, достатньо широку, щоб в її межах вести багатопланове обговорення. Організацію інтернет-форуму визначають мовні та позамовні чинники, характерним для інтернет-дискурсу.

З позицій прагмалінгвістики німецькомовний інтернет-дискурс являє собою інтерактивну діяльність учасників спілкування. В інтернет-спілкуванні діють певні етичні норми та правила, вживаються директиви: "Ich empfehle Ihnen dorthin nicht zu fliegen!"; "Lesen Sie diese neue Information!"; привітання: "Guten Abnd!"; подяка: " Grossen Dank!".

У інтернет-форумах можна спостерігати процеси мовної економії: nix ( nichts), die Doku(Dokumentation), ne Idee(eine Idee), vllt(vielleicht), mfg( mit freundlichem Gruss), де mfg, lg – буквені абрєвіатури.

Поряд з функцією економії наявна також функція колективної ідентичності.

Цю функцію короткі форми виконують тоді, коли існує потреба в спеціальних соціальних знаннях, щоб зрозуміти і використати ці короткі форми. Компетентне вживання коротких форм є так званним індикатором групової належності чи складової групової ідентичності, тобто фактично в інтернет-комунікації серед форум-та чат-відвідувачів вживаються специфічні короткі форми, які належать до стандартної мови: Sung -Achtung!, aba – aber, aight - in Ordnung, bd – Bis dann!, DaD - Denk an Dich.

Останнім часом дедалі більше уваги стали приділяти навчання іншомовному писемному мовленню. Сьогодні постійно збільшується роль письмових форм спілкування в міжнародних і особистих контактах завдяки швидкому розповсюдженню нових інформаційних технологій.

Німецька мова є однією з найпоширеніших європейських мов, якою спілкуються в усьому сучасному світі.

У всіх німецькомовних країнах після підписання угоди про встановлення нових правил німецького правопису відбулося спрощення складної орфографії сучасної німецької мови.

Реформа правопису не пориває повністю із традиціями, залишаючись єдиною в світі, де іменники пишуться завжди з великої літери.

Нові правила німецької орфографії передбачають модифіковане написання іменників з великої літери. На відміну від універсального написання з малої літери, яке можливо спростило і полегшило б вивчення німецького правопису, модифіковане написання містить лише незначні спрощення.

Перевага реформи полягає в тому, що не порушується звичний принцип графічного зображення і не створюється новий прецедент щодо написання власних імен, які є іменниками й тому пишуться лише з великої літери. Слід погодитися з тим, що написання іменників з великої літери значно полегшує швидке сприйняття структури речення під час читання.

Метою модифікованого написання іменників з великої літери було передусім спрощення їхньої класифікації, в основу якої покладено формальні критерії, наприклад, вживання з артиклем: *der Nachkomme, der Beste, sie stehen im Dunkel, auf das Herzlichste usw.*

За нормами німецької мови, запозичення зберігають у цілому графіку, підкоряючи німецькій орфографії: як іменники, вони пишуться з великої літери та отримують артикль. Можна навести приклади англійських іменників, які зустрічаються в інтернет-форумі: *das Badminton* замість *Federball*, *das Game* замість *Spiel usw.*

Запозичені дієслова зазнають у німецькій мові морфемного переоформлення, наприклад *googlen*.

Інтернет несе с собою для високоінтелектуальної людини, яка володіє всіма іншомовними нормами писемного і усного мовлення, велику можливість збагачення мовленнєвого рівня, представлення власних винаходів. Це сприяє появі нових мовних явищ, як-от комп'ютерний сленг, інформаційні скорочення, які невластиві традиційним мовам, вживання в писемному мовленні засобів, що замінюють міміку й жести.

Нове явище – інтернет-стиль суміщає окремі риси розмовного, художнього, офіційно-ділового і наукового стилів.

Треба відзначити, що в мережі зникає різниця між усним і писемним мовленням. Одиницею усного мовлення є діалогічна єдність, а одиницею писемного мовлення – текст, який має бути уніфікованим, стандартизованим і нейтральним.

На екрані монітора змішується усне й писемне мовлення, зникає межа між діалогом і монологом, а також, як правило, присутня емоційна забарвленість. І як свідчить досвід, змінити цю ситуацію на сьогодні не видається можливим, тому що мовний рівень відвідувачів інтернету абсолютно різний. Все це і складає перспективу подальших пошуків у даній сфері.

#### Список літератури

1. Бергельсон М.Б. Языковые аспекты виртуальной коммуникации /М.Б.Бергельсон // Вестник МГУ. – Серия 19. Лингвистика и межкультурная коммуникация. – 2002.-№1. – С.55–56
2. Данилюк С.С. Особливості структури текстів персональних інтернет – сторінок сучасних лінгвістів// Мовні і концептуальні картини світу: зб. наук. пр. – К. : Видавничий центр КНЛУ, 2002. – Вип. 7. – С.131–136.
3. Хребтова И.А. Когнитивная структура языка средств электронной коммуникации. – Калининград, 2001.– С.143–159.

УДК 81-11:[81'373.612.2:59]=112.2.=161.2 Levytska L. Ja. (Drohobytsh), Mykytka I. S. (Lwiv)

## DER DEUTSCH-UKRAINISCHE VERGLEICH DER METAPHER MIT TIERKOMPONENTEN

*Розглянуто поняття метафори. Охарактеризовано її міжмовні ознаки та зроблено порівняльний аналіз метафор із зоонімічним компонентом у німецькій та українській мовах.*

**Ключові слова:** метафора, види метафор, властивість, якість, назви тварин, українська мова, німецька мова.

*Рассмотрено понятие метафоры. Данная характеристика её межъязыковых качеств, осуществлён сравнительный анализ метафор с зоонимическим компонентом в немецком и украинском языках.*

**Ключевые слова:** метафора, виды метафор, качество, названия животных, украинский язык, немецкий язык.

The article examines interlingual metaphor equivalents with zoonymic elements of Ukrainian and German. The metaphors are also analysed according to the types of coincidence and typological identity.

**Key words:** metaphor, metaphor equivalents, quality, zoonymic elements, Ukrainian, German.

In diesem Artikel werden die Metapher mit tierischen Hauptkomponenten verglichen. Dieses Thema ist aktuell, weil Forschung dieser Frage erlaubt den Ukrainern das Erlernen der deutschen Sprache zu erleichtern, da phraseologische Einheiten ein integraler Bestandteil der Rede sowohl der Ukrainer, als auch der Deutschen sind. Die Vertreter der verschiedenen Nationen nehmen die Welt anders wahr, deshalb ist es sehr wichtig zu verstehen, warum der Deutsche „mein Name ist Hase“ und der Ukrainer „Моя хата скраю, я нічого не знаю“ sagt.

Die wichtigsten theoretischen Werke, die in dieser Arbeit verwendet werden, sind die Werke von J. Roche [6], der an den Fragen der Sprache und Kultur arbeitete, George Lakoff und Mark Johnson [11], die die Metapher untersuchten, Wolfgang Fleischer und Harald Burger [1], die sich mit den Phraseologismen beschäftigten.